

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 4 coroane.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 coroane.

Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).

Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-oară 12 bani, a treia-oară 10 bani.

ROSALIILE.

Frumoasa și sfânta sărbătoare a Rosaliilor, cu trandafirii înfloriți, arborii înfrunziți, pomii plini de fructe și holdele mândre, eară a sosit. Ce ne-ar fi nouă însă toată această frumusețe a naturii, dacă n'ar fi sufletul nostru, duhul, care se iee parte la bucuria ei? O frumusețe moartă, rece. Și numai duhul, suflat în chipul de lut creat de D-zeu, este acela, care i-a dat bucății de pământ viețată, făcându-l viu.

Acest duh, încătușat în lanțurile amorțitoare ale diavolului, a fost liberat eară de Mântuitorul lumii, care a zis cătră ucenicii sei: luați duh. Și Duhul Sfânt s'a pogorît peste ei în limbi de foc, și un sunet ca de mare vânt a umplut casa, în care apostolii așteptau sosirea lui.

Prin pogorîrea Duhului Sfânt peste apostoli, acestia au ajuns la putința de a face minuni întru propovăduirea evangheliei Mântuitorului. De unde până atunci erau fricoși, temându-și odihna trupului celui trecător, Duhul Sfânt i-a întărit, dându-le putere, curagiu, ca să înfrunte tot ce se punea în cale propovăduirii vestii mântuitoare.

Ce pildă minunată și această parte a istoriei sfinte! Și astăzi o mulțime de dușmani dau năvală asupra noastră, ca oameni și ca națiune, cari caută să ne ademenească, ca de dragul trupului să uităm ale sufletului bucurii, fie că ne arată în colori mândre bucuriile, ce ne-ar aștepta, dacă ne-am supune dulcelui lor glas diavolesc, fie că ne arată

primejdiile trupului, cari ne-ar aștepta, dacă nu ne-am supune lor. Mândria luminează, care ne face să uităm de datorințele cătră sufletul nostru, pofta de argint, care ne tocește inima și ni-o face să nu mai bată cu durere la vederea necazurilor deaproapelui, pe care dimpotrivă îl jefuim, poftele necurate trupesți, cari tot mai mult ne țărăe spre perzanie și alte multe păcate de moarte dau năvală asupra noastră, silind pe cei fără tărie de duh să le urmeze.

Noi însă nu suntem numai oameni, ci suntem înainte de toate și Români. Și dacă Duhul Sfânt s'a pogorît în sufletele noastre, să nu credem, că cel-ce lucră întru nimicirea firii noastre românești, biruință va ave, până-când duhul nostru tare va fi. Ci din contră, având credință tare în puterea Duhului Sfânt, mai mult vom munci, ca adunând cele de lipsă pentru traiul vremelnic să ne strângem și comorile de lipsă, cari sunt știința, cultura, bunătatea inimii, înțelepciunea, mândria, că suntem Români, ca cu atât mai ușor și cu atât mai tare să putem înfrunta atacurile, ce sunt îndreptate împotriva bunăstării noastre materiale, dar' mai ales împotriva bunăstării noastre sufletești.

Și dacă ne vom folosi și de privilegiul sfântului și marelui praznic al Pogoririi Duhului Sfânt, ca să rugăm pe bunul D-zeu să ne ocrotească și mai departe cu Duhul Seu în lupta vieții, vom fi invredniciți să se adeverească și mai departe întru noi înțeleptele și mângăitoarele vorbe ale maicii bisericii, că Duhul Sfânt luminează și viețată, și isvor viu înțelegător, Duhul înțelepciunii, Duhul înțelegerii, bun, drept, înțelegător;

stăpănitor, curățitor de păcate, Dumnezeu și dumnezeitor, foc din foc purcăzător, grăitor, lucrător, carele împărțește daruri, prin carele toți prorocii și dumnezeștii apostoli dimpreună cu mucenicii s'au încununat, străină auzire, străină vedere, foc împărțindu-se spre darea de daruri. 1.

Pentru dușmani și asupritori. Ungurii știu foarte bine, că popoarele ce locuiesc împreună cu ei îi desprețuesc, pentru-că popoarele acelea, pe cari ei le numesc „străine” ved și simțesc tot mai tare, că dreptatea nu se măsură în țeara aceasta comună cu măsură egală. Dar' Ungurii nu-și dau seamă de primejdia, ce o presentă pentru ei ura aceasta a neamurilor conlocuitoare. Ei sunt oameni cu capul a mână, cum sunt bună-oară și frații lor Bulgari. Istoria lor ne spune, că nici-odată ei nu s'au lăsat capacitați sau convinși. Cei-ce au avut de lucru cu ei, de convins nu i-au putut, au trebuit să-i învingă.

Nu există popor, care să urască mai tare pe Maghiari, decât Croații. În zilele trecute un ziarist german a umblat prin ținutul dintre Drava și Sava, printre Croați. Publicându-și în ziarul seu impresiile din această călătorie, publicistul berlinez scrie, că mai mult i-a atras atențiunea ura aceea neîmpăcată, de care este cuprins sufletul Croaților în contra Maghiarilor.

Un comerciant din Oradea-mare a primit o cartă postală din Koncanța, de următorul cuprins:

FOITA.

Împodobirea boilor.

Obicei popular.

Descris de I. C. Șoneriu.

În comuna noastră Șona, lângă Făgăraș, este un obicei, dacă nu se poate zice de tot frumos apoi nici urit nu e. E vorba de împodobirea boilor în ziua de Rosalii. Junii din întreg satul la olaltă își au ales jude (primar) de peste vară. Acesta dimpreună cu cei doi părgari și cu toți junii satului la olaltă fac planul de împodobire. În Vineria Rosaliilor, fiind și cam sărbătoare, junii și fetele pleacă după flori pe hotar, fetele mai ales, cari vreau să-i facă o surprindere plăcută iubitelui ei adunându-i câteva brațe de flori. Florile adunate se păstrează cu cotoarele în vase cu apă până în dimineața de

Rosalii. În seara de Rosalii toți junii dimpreună cu judele lor sunt adunați în uliță la un loc. Aci se sfătuesc de unde, și dela cine să ceară vite, apoi pornesc cu toții pela toți frunțașii satului cerându-le câte o vită la împodobit (cal, sau o păreche de boi). Între frunțași mai ales se numără și toți acei oameni cu fete mari la casă, în nici un cas acestia nu pot fi trecuți cu vederea. Se împodobesc de regulă câte 8—16 cai și 3—4 părechi de boi. Boii sunt mai ales ai popilor, primarului etc. Astfel adunate odată vitele (cai și boi) se sfătuesc cu primarul satului, că unde au voe a merge cu ele la pășune peste noapte. Acesta le dă voe pe marginile fâneaței comunale sau alt loc, unde se află iarbă mai multă. Acum judele își împărțește feciorii: „Tu mergi, cu cutare doi cai, tu cu cutare doi boi în cutare loc”. Acela care nu s'ar supune la poruncă, e aruncat din ceată și în ziua de Rosalii rămâne pe jos. Astfel judele

își împărțește ceata, apoi la fiecare, care are câte 2 vite, încredințate îi dă câte un ajutor, își mai oprește și pentru el un cal pe care călărește el până la locul de pășune.

Aci se împărțește care au să doarmă și care au să păzească, dar' mai des nu dorm cu toții toată noaptea. E un chiloman și o larmă pe unde sunt ei, de crezi că vin Tătarii. Toate dealurile și văile răsună de cântecelile și chiotelile lor. Crezi că s'au sculat morții din morminte, nu altceva.

Dimineața se adună toate vitele și se aduc în apropierea satului, unde rămân numai 2—3 inși, care să le păzească, ear' ceilalți merg să-și gătească cununile.

Se adună de obicei într'o curte din capul satului, unde fiecare june și fiecare fată își aduce florile. E curios să privești muncă pe ei la pregătirea cununilor prin curtea numită, casă, grădină, șură, grajd, până și prin vecini.

»Din principiu numai aceea cumpăr din Ungaria, ceea-ce nu pot găsi nicăieri aiurea, căci aş fi omul cel mai de nimic, dacă aş sprigini pe vechiul duşman şi asupra al scumpel mele patrii«.

Caracteristic este pentru firea ungurească, felul cum ziaristica maghiară prezintă lucrurile. »Scrisoarea aceasta — zice »Nagy Várad« — este un act preţios. Din ea se poate vedea, de ce simpatii se bucură în mijlocul fraţilor naţiunea maghiară pe lângă toată desinteresarea şi concesiunile făcute de ea. Pentru că e lucru dureros, că scrisoarea nu este numai părerea unui fanatic croat, ci este expresiunea opiniei publice generale«. Prin urmare, vedeţi d-voastră minune ne mai pomenită! Ungurii sînt cei mai desinteresaţi oameni de pe lume şi în special Croaţilor le-au dat multe semne de bunăvoinţă. Şi cu toate acestea răsplata din partea Croaţilor este: ura.

»Dar' nu face nimica, — zice gazeta ungurească, — din purtarea Croaţilor se învăţăm şi noi minte. Şi se urască şi Ungurul tot aşa de mult pe cei dela Viena — pe aceşti străvechi duşmani şi asupra ai naţiei ungureşti«.

Aşa se răsbună la inimă, aşa se mângăie sërmanii compatrioţi, urgisiţi de toată lumea. Slabă mângăiere!

»Tribuna«.

Adunarea generală a „Asociaţiunii“ se va ţine anul acesta la Sibiu, în 8/21 Septembrie (Naşt. Născ. de Dumnezeu) şi zilele următoare.

Cum e ştiut, »Asociaţiunea« a fost invitată la Lipova, dar' din anumite cause locale Români din Lipova su fost siliţi a-şi retrage invitarea. Astfel comitetul »Asociaţiunii« în şedinţa din urmă a hotărît a convoca adunarea la Sibiu, de ceea-ce noi Sibiienii numai bucura ne putem, căci din nou ni se va da ocaziune a saluta în mijlocul nostru şi a îmbrăţişa pe mulţi fraţi din toate părţile teritorului românesc.

Fiecare lucră anumit la cununa lui, unde e numit de judele să meargă cu cal sau cu boi. Pentru câte o păreche de boi sînt întovărăşiţi câte 3 inşi la o cunună. Prin urmare fiecare lucră cu florile lui la cununa lui. Junii au de ajutor pe sora, ori altă rudă (neam) mai deaproape şi mai de multe-ori pe iubita lor. Nu mai ştie da care să mai stea biata fată, care are de a ajuta şi la un frate şi la iubitul ei; ar ajuta lui frate-sou, rămâne iubitul, ar ajuta iubitului, rămâne fratele. I-ar trebui să aibă 10 mâni de lucru atunci, ca să-i poată mulţumi pe amândoi făcându-le câte o cunună cât se poate mai frumoasă. Mai sînt şi juni fără drăguţe şi fete fără drăguţi. Acestia se ajută şi ei care la care îi trage inima mai bine. Mai ales junii sînt unii şireţi de tot, cari din adîns arată o mare stângăcie la facerea cununilor, numai ca cât mai multe fete să le sară într'ajutor. Şi ele sar, că sînt bune, îi iau cununa din mână dojenindu-l că e

Tricolorul la curtea împărătească. »Deşteptarea« primeşte din Viena următoarea scrisoare:

»Mercuri, în 15 l. c. am vizitat cu mai mulţi tineri odăile curţii împărăteşti. În sala a doua de ceremonii am aflat un covor lucrat de mână, care reprezintă lupta dela Pojun (1685). În colţul de jos din dreapta a covorului este o emblemă, care arată un cap fantastic, ear' împrejurul acestuia o împletitură din diferite panglici în colorile naţionale ale popoarelor imperiului; între aceste panglici sînt şi două ţinute în colorile roşu-galben-albastru, una la dreapta, ear' alta la stînga emblemei.

Tricolorul în emblema susnumită e foarte curat, compoziţia colorilor foarte potrivită şi e între panglicile cele mai late, aşa că la prima privire trebuie să se observe.

La ori-ce cas aflarea acestor colorii în odăile împărăteşti argumentează îndestul îndreptăţirea lor istorică, mai ales făcînd acolo parte dintr'un tablou istoric.

Mulţumind pentru primirea acestor şire subsemn cu toată stima.

Viena, în 3/16 Maiu 1901.

Emilian Sluşanschi,
cand. jur«.

Vacanţele de vară ale diei din Pesta vor fi de două luni. „Pol. Ért.“ e informată, că până la finea lui Iunie vor trece prin discuţie toate agendele pendente şi în Iulie şi August vor fi vacanţe. Şedinţele din Septembrie vor fi mai mult formale.

Chestia albaneză în camera italiană. Deputaţii din camera italiană au primit o broşură redactată de comitetul Albanezilor, în care se espun tristele condiţiuni de viaţă ale locuitorilor din Albania, şi se ridică protest în contra machinaţiunilor Austro-Ungariei în afacerea Albanezilor. Este acesta al doilea cas în timpul din urmă, că Albanezii se îndreaptă cu gravaminele lor către parlamentul ita-

neîndemănatoc şi începe ea a lega flori pe cercurile de răchită. Junele când o fată i-a venit într'ajutor ţine numai cercul şi descurecă florile dându-i-le ei tot mănunchiuri, dar' e nătâng şi acum, că de multe-ori scapă mîna din nebăgare de seamă pe la sinul fetei. Fata se necăjeşte, scapă cununa din mână şi se desface apoi supărată prefăcută, ridică mîna să lovească în el, dar' el nu-i dă timp, căci vîzîndu-se ameninţat curînd o prinde şi cine ştie ce-i mai face ca să-i arete că el e mai voinic decît ea şi că înzădar ar încerca ca să-l bată. Mai la urmă împăcaţi se pun eară pe lucru cu puteri îndoite ca să repareze greşala ce au făcut-o. La un cal i-se face o cunună ori două, pe gât i-se acaţă flori şi pantlici, în coamă şi pe frîn i-se leagă numai flori.

Călăreţul are şeaua câştigată din sante şi unul sau două clopote de cioaie (aramă). La boi se fac oununile pe jug, şi anume pe trei lemne cu mult mai

lian. Se aşteaptă la discuţiuni aprinse în chestia Albaniei cu ocaziunea debaterii în parlament asupra budgetului ministrului de externe.

Din România.

Sărbarea regalităţii, de 10 Maiu, a decurs atât în Bucureşti, cât şi la ţeară şi în străinătate, în mod vrednic şi impunător.

Serviciul divin.

La orele 10 dimineţa MM. LL. Regele şi Regina şi AA. LL. RR. Principii moştenitori cu micii principii Carol şi Elisabeta, în trăsuri deschise, urmaţi de un strălucit stat-major, şi escortaţi de două escadroane de gendarmi călări, au plecat dela palat, în bubuitul tunurilor.

La orele 10^{1/2}, cortegiul regal a ajuns la metropolie.

La Te-Deum au asistat ministrii şi toate somităţile ţării, aflătoare în Bucureşti.

După terminarea serviciului divin, la-orele 11 jum. cortegiul regal porneşte dela metropolie.

Defilarea.

M. S. Regele a primit defilarea trupelor din garnizoana capitalei, pe bulevardul Academiei, în faţa statuei lui Mihaiu-Viteazul.

Au defilat mai întăiu elevii liceului Mihaiu-Viteazul, formaţi în batalion şcolar, uniformaţi şi armaţi cu arme Martini, cu drapel şi musică, compusă tot dintre ei. Elevii au defilat în mod admirabil, avînd o ţinută cu adevărat marşială, în mijlocul uralelor mulţimii entusiaste.

La ţeară.

Ziua de 10 Maiu, ca sărbare şcolară, a avut în toată ţeară un caracter impunător. Pretutindenea membrii corpului didactic au contribuit la reuşita acestei sărbări şi chiar în comunele rurale s'au organizat sărbări cu mai multe şcoli la olaltă.

Una dintre cele mai succese sărbări a fost la Turnu-Severin, apoi în Costanţa, unde au defilat elevii din şcoala mohamedană, greacă şi armeană, apoi trupele din garnizoană etc.

Românii la Roma«.

La 19 Maiu v., al orele 9 seara, va avè loc la Ateneu în Bucureşti inaugurarea marelui tablou al talen-

înalte ca jugul se leagă câteva cercuri (2—3) în formă de o poartă de triumf. Pe ele se acaţă numai flori şi clopote de cioaie. Cununa boilor poartă deasupra o formă de o cruce înaltă cu steag. Deasemenea, sus pe cercul deasupra spânzură mai multe steaguri. Coarnele boilor sînt înfăşurate cu bete (brăcine, cingători) de-ale fetelor. Fiecare călăreţ încă poartă câte un steag în mână. Steagurile sînt carpe (năfrâmi de cap) de ale fetelor de cele mai frumoase, pe care le ţin anume pentru sărbători. Cam cu greu îşi dau carpele din cap, fiindcă sînt scumpe şi din nebăgare de seamă multe se spintecă în câte un loc, dar' junele când vede multă împotrivire dela fată, îi zice rîstît: »Dă-mi-o, că de 'ţi-o rup, 'ţi-o plătesc! Atunci ea încrezută în plata lui, i-o dă... Astfel pregătiţi, îndată după eşirea din biserică pornesc pe uliţi, călăreţi înainte 2 cu 2, ear' boii în urmă. La câte o păreche de boi sînt trei inşi, cari ţin jugul cu cununa, clo-

fatului artist Grimani: „Românii la Roma“. Cu aceasta ocaziune domnul de Luca, cunoscutui publicist, profesor și avocat italian, va vorbi despre acest tablou și despre festivitatea ce a avut loc la Roma, în Octomvrie 1899. Dl Luca este un mult apreciat conferențiar, precum și un filo-român neîntrecut. Sărbarea dela 19 Maiu se dă în parte în beneficiul meritosului artist. Dl V. A. Urechia va vorbi și d-sa la această sărbare.

Studentii români la Atena.

Pe lângă alte excursiuni, societatea istorică română de sub conducerea prof. Gr. Tocilescu a hotărât să facă la 15 August o excursiune archeologică la Atena, pentru a visita vechile monumente arhitectonice eline și în același timp a reîntoarce visita studenților greci.

Dl Sturdza a promis, că va pune la dispoziția studenților un vapor de războiu. Fiecare student trebuie să depune 50 lei taxă. Persoanele particulare 100 lei. Escursionistii vor avea în schimbul acestei taxe: drumul și întreținerea. Escursionistilor li-se va face la Atena o primire strălucită. Guvernul elin pune la dispoziție un vas de războiu pentru vizitarea coastelor și insulelor țării.

DIN LUME.

Vorbirea ministrului Goluchowski.

După întâlnirea Regelui român cu Regele Grecilor la Abbazia, frumosul loc de preumblare și petrecere așezat la marginea mării, întâlnire despre care lumea a vorbit foarte mult, — cel mai însemnat eveniment este *vorbirea*, care a ținut-o ministrul comun al afacerilor externe ale monarhiei austro-ungare, contele Goluchowski, în fața delegațiilor celor două state ale împărăției noastre întrunite acum de curând la Viena.

Toată lumea stă, așa zicând, cu gura căscată, când vorbește câte un astfel de ministru despre treburile politice și apoi după-ce a vorbit, vin gazetele din toate țările, și tâlmăcesc și restălmăcesc în fel și chip spusele lui. Așa s'a întâmplat și acum. Goluchowski a vorbit despre multe lucruri: despre

potele și steagurile să nu se răstoarne, unul e în mijloc și doi pe de laturi. Pe dată ce s'a pornit alaiul, nu se mai aude altceva decât sunetul clopotelor și clopoțelilor de cioaie și nu se vede altceva decât o negură de flori cu un fâlfâit de steaguri, dintre care se mai vede capul al câte unui june zimbând și trecând fălos pe lângă câte o fată, care privește din poartă dimpreună cu părinții ei. Pe unde trec ei, mamele își uită copilașii în leagăn și aleargă în poartă să privească, copiii se suie pe porți și prin pomi ca să poată vedea mai bine. Astfel ei colindă odată întreg satul, apoi merg fiecare pe la gazdele lor (a cui e vita pe care o poartă). Stăpânul vitei așteaptă pe fecior (sau pe cei trei, dacă are boi) cu o primire cât se poate de frumoasă și cu masa întinsă. Iși ia vita în primire și pe june îl așează la masă. Acî mai totdeauna li-se dă ocaziune de a prânzi îndrăgostitul la o masă cu iubita lui și cu părinții ei. Feciorul mai capătă după

întemplierile din China, despre starea lucrurilor în țările dela răsărit ale Europei și despre relațiunile dintre monarhia noastră și celelalte state din Europa.

De astă-dată ministrul de externe a vorbit cu mai multa îndrăzneală, de cum era lumea obișnuită să aștepte. Despre Peninsula-Balcanică a spus, că e un *«cui de viitor»* și aici a dat o dojană aspră Bulgarilor celor neastimpărați.

Aceste declarații au pus pe mulți în nedumerire. Dar' nu trebuie să le dăm prea mare importanță, căci așa e la modă în ziua de astăzi, ca ministrii să vorbească tot cam în doi peri. Se știa și înainte de a ne-o spune Goluchowski, că în Balcani ferbe și olocoțește și de ce ne temem, nu vom scăpa: *sunt chestiuni, cari numai cu arma în mână se pot limpezi*. Și noi, ca și ceilalți, cari avem interese în chestia orientală, să fim gata când ciasul va sosi.

Lupta Burilor.

Iubitul popor al Burilor se luptă înainte. Ei 'și-au întrunit earăși toate puterile și stau sub comanda lui *De Wett*. Neîntrerupt curg luptele mărunte. În 16/29 Maiu ne-a sosit știrea despre o luptă mai mare. *Anume Englezii au fost strânic bătuți de Buri în apropierea orașului Pretoria. În lupta aceasta Englezii au avut 49 morți, 159 răniți. Atară de aceea 600 dintre ei au căzut prinși în mâinile Burilor, cari le-au mai luat și 6 tunuri*

SCRISORI.

Un protopop harnic.

Cenade, Maiu 1901.

Ziua de 6 Maiu a. o. a fost pentru poporul nostru credincios din Cenade în adevăr o zi de sărbătoare, pentru-că aceea a fost destinată pentru ținerea examenului anual, presidat de vrednicul nostru protopop Ioan Droc. Pe la orele 7 dimineața s'a început serviciul divin, și lășindu-se vestea despre sosirea pro-

prânz și cînste de bani dela gazdă și de fiecare vită ce a fost împodobită stăpânul trebuie să mai plătească încă câte o litră de rachiu, de care ține seamă judele feciorilor. (Va urma).

Poesii populare.

De pe Târnavă.

Culese de Valeria Pinton, învățător.

Du-te badeo și atunci vină
Când o veni apa lină,
Și te du și-atunci te-ntoarce
Când o veni apa 'ncoace.
Du-te badeo duce-te-ai
Unde stă apa să stai
Și drăguță tot să n'ai,
Că tu neică m'ai iubit
Maică-ta nu m'a voit.

Spune-i badeo maică ta
Să-ți închidă grădina,
Tot cu lin și cu pelin
Și cu lin verde de spin
Ca noi să nu ne-ntălnim,

topopului nostru tractual, poporul a alergat cu mic cu mare, tineri și bătrâni, bărbați și femei, juni și june, la sfânta biserică, încât ea era înainte de începerea liturghiei ticsită de public.

Deși obosit de drum prin vizitarea mai multor comune bisericesti din tractul Sebeșului în calitate de comisar consist. și presidarea examenelor la mai multe școale din tractul nostru, bine-meritul nostru protopop a binevoit a asista la serviciul divin din început până la fine. În decursul liturghiei ne-a îndulcit sufletele noastre prin mai multe cântări liturgice, executate solo, așa încât rar s'a mai auzit pe aici o execu-tare așa de precisă și corăspunzătoare ritului nostru oriental. Înălțătoare de inimă a fost cântarea: *«Ângerul a strigat»*, executată cu o dibăcie și măestrerie rară de mult iubitul nostru protopop. Acșionul acesta a fost ascultat de poporul adunat cu plăcere și sunt convinși, că această dulce și înălțătoare melodie va rămâne mult timp neuitată în inimile credincioșilor noștri. Ar fi bine să se mai ivească astfel de cântări originale din când în când prin bisericile noastre de pe aici, în cari s'au încuibat cântări schimonosite și de tot străine spiritului bisericeii noastre ortodoxe.

După săvîrșirea slujbei d-zeești, zelosul și neobositul nostru protopop, cu provocare la cuprinsul evangheliei de azi despre *«orbul din naștere»*, a rostit o cuvântare plină de învățături morale, în care prin glasul seu oratoric și blând, a aplicat cu o frumșeță de adevărat orator vindecarea orbiei sufletești față de poporul românesc, accentuând, că orbia sufletească se poate vindeca numai și numai în școală și biserică.

Întru ajungerea scopului pentru cultivarea poporului a îndemnat pe credincioși la iubire împrumutată și bună înțelegere, căci prin aceste virtuți creștinești se poate ține școala și biserică pe nivelul cel adevărat. Școala și biserică, zise el, sînt fortărețele noastre pentru apărarea și mântuirea neamului.

În fine cu durere sufletească, obosit de lupta continuă desvoltată în

Făr' Sâmbăta câte-odată
Dumineca ziua toată,
Și vara la sărbători
Și iarna la șezători.

Din Șoimș.

Culese de Teodor E. Libeg.

Ia-ți bade fată săracă
Că cu mâna ei să 'mbracă,
Dară fata de bogat
Până-și pune cărpa 'n cap
Până-și face-un puiu pe mână
Tot cu cupa la faină,
Pentru puii de pe cot
Coboară grâu din pod,
Pentru ciupagu din spate
Dă un zlot și jumătate
Și-o feldără de bucate,
Pentru puiu de pe-o mână
Totdeauna dă o lână
Și-o feldără de faină.
Așa-i badeo cea bogată
Când îi toamnă mîncă-o vacă.
De-și ia haine de să 'mbracă.

decurs aproape de 40 ani pe terenul bisericeii și școlii și specialmente în decurs de 29 de ani de când conduce tractul Mercurei, preaiubitul nostru conducător emoționat își ia rămas bun dela iubiiții săi suflători din această comună, aducându-le la cunoștință, că din cauza zdruncinatei sale sănătăți s'a retras de pe terenul public bisericesc și școlar, mai adăogând, că această vizită va fi poate cea din urmă în calitatea sa de protopop al tractului Mercurei.

La acest loc și cu această ocaziune mă aflu prea plăcut îndemnat a aduce la cunoștința onor. public, că comuna noastră bisericească exclusiv are de-a mulțumi dlui protopop în retragere Ioan Droc, câștigarea porțiunii canonice în favorul parohului și bisericeii de aici, care constă din 32 jugere; pentru dobândirea ei a purtat în numele bisericeii proces până în instanța din urmă, la care a reușit învingător.

După acestea luând cuvântul parohul local Crucean Mărginean, mulțumește în numele poporului dlui protopop pentru toate jertfele aduse acestei comune precum și pentru înțeleapta-i conducere a tractului în decurs de 29 de ani, cerându-i fericire și îndestulare în anii de retragere până când îi va mai dăruia D zeu vieață.

Imediat după serviciul divin a prezidat examenul anual la școala noastră, la care a participat comitetul parohial și un public destul de numeros, — unde și aici a dat sfaturi părintești, ca și în biserică.

De încheiere dorim din adâncul inimii noastre vieață îndelungată prea demnului nostru conducător și părinte sufletească, ale cărui merite vor rămâne scrise cu litere de aur în istoria acestui tract, — și în analele comunei noastre.

Parohul local.

Un răspuns.

Colun, 27 Maiu 1901.

În numărul 19 din anul curent al »Foi Poporului« a apărut o corespondență sub titlul: »Vesti triste«, scrisă cu tendința de-a compromite pe oamenii puși în fruntea comunei.

După-cum se vede și din stil și din subscriere, presupunem, că autorul corespondenței este un om care nu cunoaște împrejurările comunei, sau și de le cunoaște, nu a ajuns la maturitatea recerută ca să poată judeca după-cum sunt într'adever.

Scriitorul își pune întrebarea: oare nu ne putem ajuta? dar' fără să arate căi și mijloce, că cum s'ar pute înainta, sare deuna în capul conducătorilor comunei învinovățindu-i, că ei ar fi cauza stagnării din această comună.

S'au mai dus și de prin alte comune locuitori în America și România, ca să și câștige cele de lipsă pentru traiul vieții, fiindcă locuitorii pretutindenea s'au înmulțit, eară pământul a rămas tot acela și tot cam în felul bătrânesc lucrat; dar' pentru aceea n'am cetit în nici o corespondență, că să fie învinovății conducătorii.

Și încă ceva: cei-ce s'au dus în America nu și-au vândut moșile, ci s'au dus pe un an, ca să facă bani,

ceea-ce au și făcut, cum dovedesc băncile la cari trimit în fiecare an sute de florini pentru păstrare.

Ce se ține de cealaltă învinovățire a corespondenței, cu aldămașul pentru păzitul oilor la hotar, lucrul stă cu totul altfel de cum l'a descris autorul corespondenței.

În tot anul se publică în comună locuitorilor, că se face licitație pentru păzitul oilor la hotar. Anul acesta însă s'au însinuat 6 concurenți, între cari și cumnatul corespondentului. Concurenții în rivalitatea lor n'au ales mijloacele și fiecare și-a adunat neamurile și partizanii din reprezentanță și astfel se va fi beut, dar' nu atâta cât zice corespondentul. Se va fi beut poate vr'o 16 coroane dela toți, după-cum am înțeles, căoi noi n'am avut interes să ne virim cu ei, dară păstorul rămas n'a voit a primi să plătească beutura dată de contra licitanții, cari i-au scăzut leafa, și astfel l-au supărat rău pe corespondentul, neputându-i ajunge neamurile păstori la oi și să fie despăgubite de aldămaș.

Așadară toată chestia nu ne-a privit pe noi și corespondentul, după-cum presupunem, va fi studiat atâta, că publicarea acestor fel de lucruri nu se unesc cu cariera care și-a ales-o.

Ce se ține de noi subscrișii declarăm, că la aldămașul domnului corespondent n'am luat parte, pentru-că ne-a rînduit Dumnezeu, ca dacă vrem să ne petrecem în mod cinstit, să o putem face asta pe punga noastră.

E trist, că un fost elev al meu, umblă să-mi detragă din meritele mele, la cari corespondentul cred că nu va ajunge poate nici-odată.

Sunt învățător de 24 ani în această comună, unde când am intrat școala era asemenea unui bordeiu întunecos și părăsit; eară sub conducerea și stăruința mea pe lângă fruntașii și locuitorii acestei comune, astăzi avem o școală care numai onoarea ne poate face, servind de model și altor comune.

Tot asemenea în anul 1898 am reparat biserica care stă astăzi ca o făclie frumoasă în mijlocul comunei, și alte de felul acesta; pentru care merit mi-am câștigat respectul și onoarea tuturor locuitorilor din comună, ba prin muncă și cruțare mi-am câștigat și o stare ca pușini alți învățători. Poate-că și aceasta a dat ansă corespondentului, ca să mă înegrească cu astfel de publicări tendențioase.

Înainte oamenilor de felul corespondentului se vede, că nu plătește nimic nici serviciul conștientios nici munca și păstrarea.

Încheiem pentru astă-dată cu atâta, recomandând corespondentului, ca să și vadă de studii, să nu și mai strice capul cu astfel de publicări, că, precum, se vede și așa și-l-a stricat prea mult, umblând pe timpul prelegerilor pe dealuri și pe malul Oltului spăriind și alungând vrăbiile.

Dacă va fi de lipsă putem pentru altă-dată și mai mult; însă sperăm că se va îndrepta.

Hutu Moise,
primar comunal.

Ioan Ciurcu,
învățător.

Esamene la sate.

Mărgău.

Azi, în 22 Maiu a. c. s'a ținut examenul din Mărgău, cu un succes strălucit, încât rămase uimit atât M. O. D. protopop ca esaminător, cât și întreg publicul care a participat la acest scump seceriș.

Esamenul s'a început cu despărțimintele I și II, sub conducerea domnișoarei Mariți Moldovan, începând dela orele 9 a. m. și a durat până la 1 d. a.

Din toate obiectele s'au dat răspunsuri bune și curagioase; cu deosebire câteva declamări și dialoge, ca »Nu-i iertat a umbla după cuiburile pasărilor« ș. a. au bucurat pe toți cei prezenți. Cântările cele foarte frumoase cântate au fost toate naționale.

La orele 2¹/₂, s'a început examenul cu cl III și IV. Și aici răspunsurile din obiectele examinate au fost escelente, ear' declamările »Familia sfântă« »Lenea, beția și luxul«, »Năsturel G'oburescu«, »Despre lux« și dialogele: »Despre supetișuni« și »Despre beutura«, au făcut o foarte bună impresie în public. Cântările au fost toate naționale. Progrese de examen au fost peste 150.

Cu părere de rău amintesc, că fiind timpul înaintat, cele mai multe obiecte au rămas neexaminate. La orele 7¹/₄, examenul s'a finit, un școlar a ținut o alocuțiune către dl protopop, ear' alt școlar către oaspeți, ear' M. O. D. protopop a ținut două frumoase vorbiri, una către învățători, Ioan Mango și domnișoara Mariți Moldovan, mulțumindu-le și dorindu-le ca de aici înainte tot așa progres să facă.

Ca premii s'au împărțit cărți de rugăciuni și bani. Dlui A. Todoran, tipograf în Gherla mari mulțumite pentru dăruirea alor 10 cărți în preț de vre-o 4 cor., ear' dlui I. David pentru dăruirea de 4 coroane.

Viădesanul.

Sâmcel.

În 14 l. c. am asistat la examenul din clasa II. (desp. III.—VI.) din Sâmcel, ținut sub conducerea dlui protopop Horgia. Răspunsurile precise ale băieților și fetițelor, frumoasele declamări și cântări au dovedit și de astă-dată hărnicia bravului învățător Teodor Pănzăan. După prânzul luat la dl Pănzăan, unde am avut privilegiu să admirăm hărnicia doamnei învățătoare, am mers eară la școală, unde s'a început examenul clasei I. (desp I.—II.) Învățătorul, dl I. Bărbat, fiul inteligentului colector comunal din loc, deși tânăr, dar' a arătat că încă e la culmea chemării sale, după sporul ce l'a obținut în clasa d-lui.

Amândoi învățătorii pot fi mândri de cele-ce au făcut, dar' pot fi mândri și de directorul d-lor, dl Smigelschi, paroch, cari au trebuit să și îndeplinească datorința față de școală cu atât mai mare plăcere, că au în fruntea protopopiatului pe zelosul și de toți iubitul protopop, domnul Horgia, care în cuvinte calde a arătat și cu acest privilegiu însemnătatea școlii.

Brutus.

Adunări învățătorești.

Sard, 13 Maiu 1901.

În 6 Maiu n. a. c. s'a ținut adunarea generală de primăvară a reuniunii învățătorilor români gr.-cat. desp. Alba-Iulia, în opidul Ighiu.

Fiind chiar ziua de Sf. George, tot poporul aștepta sosirea apostolilor po-

lebrat parastasul întru pomenirea răposaiilor în Domnul, *George și Sofia Popa*, cari au lăsat o fundațiune de 2000 fl. pentru susținerea învățătorului dela amintita școală.

La orele 10^{1/2}, s'a ținut prelegerea practică cu elevii desp. al V-lea și anume: »Propoziția subordinată atributivă«, trac-

După terminarea prelegerii practice, președintele desp. dl Ioan Pampu, deschizând prin un frumos discurs ședința, a pus la ordine cetirea apelului nominal, constatându-se că 5 din membrii ordinari sânt absenți. Discuția în această chestie s'a aminat până în ședința a II-a după amiază, urmând ceti-

O Româncă

porului, ca cu drag să-i încunjure. După sosirea președintelui s'a început serviciul divin prin dl B. Andrea, preotul locului, cântările utreniei au fost executate de învățători, ear' cele liturgice de corul tineretului din loc sub conducerea harnicului învățător Ioan Domșa. După terminarea cultului divin s'a ce-

tată după treptele formale, fiind predată cu mare măiestrie de învăț. I. Domșa, așa că s'a hotărât publicarea ei în organul reuniunii învățătorilor. Asistenți afară de popor și învățători au fost din partea stăpânirii: pretorul Vadadi László, practicantul preturei Klein O. D. preoții B. Andrea și Enea P. Bota, dl N Florescu.

rea în portului despre mersul despărțământului și a întregii reuniuni, raportul cassarului despre starea cassei, raportul bibliotecarului, cetirea și verificarea procesului verbal din adunarea precedentă. Pentru censurarea acestora s'au ales trei comisuni, cari în ședința de după prânz se raporteze.

A urmat apoi citirea disertației: »Modul, cum trebuie propus învățământul intuitiv«, de dl Aurel Pop, învăț. primar în Șard. Disertația fiind lucrată cu mult zel, a fost aplaudată de toți prezenții. După aceasta președintele propune să se trimită o telegramă de felicitare neobositului nostru președinte arhiepiscopului nostru, dl Georgiu Muntean, pentru ziua onomastică, ceea-ce s'a primit cu aplause.

A doua ședință s'a anunțat pe orele 3 p. m.

A urmat apoi banchetul la masa ospitală a veteranului învățător I. Domșa.

Cât timp a durat banchetul, tineretul și-a petrecut la sunetele muzicii în spațioasa curte a școlii.

La orele 3 p. m. a sosit și P. D. Simeon Micu, protop. tractului A. Iulia spre a asista și d-sa la ședința a II-a. Imediat s'a deschis ședința, punându-se la ordine fixarea zilelor pentru ținerea examenelor de vară. Apoi s'a emis o comisiune pentru încasarea taxelor restante și curente și primirea de membri ajutători, după aceasta urmând referada comisiunilor, s'a constatat că toate sunt în ordine.

A urmat citirea disertației: »Despre reuniunile de înmormântare«, de dl Ioan Pampu; ear' disertația dlui I. Domșa, fiind timpul înaintat s'a, amnat pentru adunarea de toamnă, ce s'a decis a se ține în Galda-inferioară.

După terminarea ședinței toți în sunetul muzicii s'au retras la masa ospitală, așteptând începerea producțiunii, care încă era cuprinsă în program.

Pe la 8 ore seara s'a început producțiunea, când deodată s'a îndesuit sala cea spațioasă a școlii de public, așa încât mulți din țărâniș au fost siliți a se retrage în celelalte chilii. — Toate punctele din program au fost foarte bine predate, însă nu pot să amintesc cât de frumos și maiestos a fost cântată »Hora Sinaiei«, care la cererea publicului a trebuit să se repețească. Pentru toate laudă harnicului învățător Domșa, care e născut a fi dascăl. Fericite sunt comunele acelea, cari au un astfel de învățător.

După producțiune a urmat dansul în cea mai armonioasă veselie până în răsăritul soarelui. **Un învățător.**

PARTEA ECONOMICĂ.

Cunoașterea răpciugei și cârțiței (Morva și Farcin).

Cum trebuie să ferim caii și oamenii de molipsire? — Răpciuga (mucoarea) și cârțița sunt două boale foarte urite și grele, cari lovesc pe cai și măgari, dar dela cari se pot molipsi și oamenii, după-cum se molipsesc și caii între ei.

Și răpciuga precum și cârțița, de cine se prinde nu-'l mai iartă, căci fie cal, fie om, nu scapă de moarte nici-odată; aceste boale nici un leac nu le poate tămădui.

E bine dar' să le cunoaștem cum s'arată la cal, ca să știm cum să păzim alți cai de această boală, pe deoparte pentru a nu rămân păgubași prin moartea lor și pe de altă-parte pentru a nu ne primejdui noi singuri viața luând boala dela cai.

Răpciuga și cârțița sunt amândouă una și aceeași boală, deosebirea între ele este numai, că răpciuga ese în lăuntru trupului, începând dela bojoci și se întinde până la nări, pe când cârțița scoate capul afară, pe piele, așa cum bună-oară e dalacu, care și el ese când în lăuntru când afară.

Dar' fiindcă una se chiamă răpciugă și altă cârțița, am putut să le socotim, ca două gemene surori, fiindcă din aceeași sămânță se nasc și pot răsări chiar amândouă deodată, deși de obicei ese numai câte una.

Cum se cunoaște răpciuga la cai? — La început e greu de cunoscut la calul bolnav, căci ea e ascunsă în trup și une-ori ascunsă rămâne multă vreme, ani întregi chiar; mai des însă boala merge repede înainte și se dă de gol tocmăi când ajunge să se vază cu ochii la nări, după o scursoare murdară, care nu încetează nici-de-cum sau foarte rar și atunci numai se intrerupe pentru a reîncepe eară.

Câte-dată această scursoare se vede numai la o nare și mai des la cea stângă; culoarea ei poate fi albicioasă, cu grunjuleți mici, mai albi ca mucii: alte-ori e

gălbue și une-ori chiar verzue; nu rar se ved și firisoare de sânge.

Neștiutorii cred, că aceasta scursoare numai atunci e semn al răpciugei, când pute sau miroasă urit, ceea-ce e o credință greșită, căci se poate bine ca să nu miroasă și totuși să fie bun semn, ca să bănuim existența boalei.

Caii răpciugoși mai au între fălci niște gălei tari, cari nu dau îndărăt și foarte rar coc și se sparg.

Încă un semn al răpciugei și care e cel mai de seamă dintre toate, sunt niște bubulițe sau rări, care es în nas și cari deasemenea rar de tot se pot vindeca.

Multă lume crede, că numai atunci e un cal bolnav de răpciugă, când pe lângă semnele înșirate mai sus, el trebuie să fie așa de slab, încât făcându-'i vânt, să cadă din picioare, ceea-ce earăși nu e adevărat, căci sunt mulți cai, grași ca pepenii și totuși ei pot fi răpciugoși cum se cade.

Cârțița se cunoaște mai ușor, după niște bube, cari es între picioare, dela chișită în sus și se întind până la ie (vintre); une-ori es pe coaste, pe gât, și curge din ele o materie cleioasă gălbui, ear' de vindecat nu se vindecă; când se închide câte o bubă, es alte două, trei în altă parte și la urma urmei, calul moare în chinuri, ba, cătră sfârșitul vieții, une-ori ese și răpciuga, ca și cum ar vră să-'i curme firul mai curând.

Potcovarii, jugănarii, nalbanții sau meșterii leucitori de boale la vite, care mișună pe la sate ca și prin orașe se laudă că cunosc meșteșugul să vindece răpciuga ca și cârțița. Cei-ce se încred în ei sunt înșelați numai, căci cailor bolnavi de aceste boale nu li-se poate face nici un bine; n'au până acum nici un leac și dacă câte odată se întâmplă, ca să dea semne de vindecare, ele sunt numai ascunse pentru un timp scurt și boala isbucnește din nou cu mai multă furie.

În timpul când aceste boale sunt ascunse, sunt foarte periculoase, căci atunci caii se pot molipsi cu foarte multă ușurință, și mai cu seamă oamenii pot prinde boala, căci caii neavând semne,

Din viața lui Barbu lăutarul.

Un bătrân boer moldovan, așezat la o moșie din apropiere de Roman, care fusese bun prietin cu V. Alexandri, ne-a povestit zilele trecute următorul frumos epizod din viața vestitului lăutar, a neuitatului Barbu lăutarul.

Într'o seară liniștită și senină de vară, mi-aduc aminte, par'că ar fi azi, eram la Mircești la castelul dulcelui V. Alexandri.

Printre nenumărații oaspeți se afla și marele compozitor muzical Liszt.

Era petrecanie mare; chef la toartă, larmă și voce bună, așa cum nu se mai obișnuiește astăzi.

Într'un târziu, sosiră în două calește boerești și lăutarii de la Iași. — Era banda lui Barbu.

Lăutarii toți țigani îmbrăcați după vechiul port moldovenesc: anterie negre, scumpe și

lungi până la pământ, în cap cu mițoase căciuli brumării, iar' în picioare cu opinci nou-nouțe, cu meșteșug înflorite.

Aproape toți erau tineri. — În frunte era vestitul Barbu, — un bătrân dulce la chip, zimbitor cu o figură palidă, de o duioșie și blândetă atrăgătoare; cu barba lui mare albă cum e argintul și lungă până în piept.

Și cât de luminoși și fermecători de frumoși ochi avea bătrânul acesta slăbuț, de înălțime potrivit și ceva adus de șale.

Par'că-'l ved aidoma; când își revărsa privirea lui blândă desmerdătoare asupra noastră, par'că ne umplea sufletul de un fior nedefinit, de o prietenească mângâiere.

La intrare lăutarii ridicară mâna la piept și se închinară până la pământ după obiceiul vremii.

Stăpânul casei îi cinsti și în urmă le făcu semn.

Barbul își luă arcușul și salonul cel mare tremura fermecat în plânsul cobzei, naiului și al vioarelor.

Barbu cântase o bătută moldovenască știi colea, ca în tinda unei cărcime dela țeară. Boierii îmbătați de cântec în culmea voioșiei, înbujorați la față, tropotind pământul cu pași măsurați și chiuind, băgaseră mâna în buzunarul antereului și aruncau banii în paharul lui Barbu, strigându-'i »bea Barbule... bea«.

Și bătrânul cântăreț sorbia vinul, ear' galbenii după ce-'i săruta cu evlavie îi vira binișor în buzunarul antereului.

— Ascultă-mă Barbule, — îi zise N. Sturdza: ia cântă ne:

»Tu-'mi ziceai«.

Barbu se închină cu supunere și clipind din pleoape începî dulce, trăgînd ușurel din cobză.

Barbu deodată frinse cântecul, lăsînd să-'i alunece arcușul într'un cântec de țeară voios și săltăreț și plin de inimă de-'ți venea să te prinzi la un joc gospodăresc să curgă țărână din pod și să asude pământul.

Compozitorul Liszt, așezat într'un jelt, îngândurat tăcea molcum, privind în gol visător c'un zimbet ușor înflorit pe buze.

prin care îi face a le bănuî răpciuga, nu se feresc de ei.

Alte-ori, tot acești șarlatani, unii pricepuți destul de bine, chiar dacă o-moso că un cal e răpciugos, spun la oameni, că are guturai ori buba mânăzului, numai ca să sfânțuiască pe cei încrezători, cari se uită în gura lor. Și tot astfel păcălesc pe oameni și când ved, că au cai bolnavi de răceală, ori de buba mânăzului, căci le spun, că sunt bolnavi de răpciugă și fiindcă acele boale se vindecă, ei se laudă că au vindecat răpciuga; de aceea a prins rădăcini credința, că sunt unii buni meșteri, pentru a vindeca răpciuga, căci mulți spun, cu glasul tare, că au văzut singuri așa minune, ba unii susțin chiar, că au avut cai bolnavi de răpciugă, și rău de tot, cari s'au vindecat și s'au mai slujit cu ei multă vreme încă.

Credințe deșerte și fără nici un temei, căci din tot ce se spune, nimic nu e adevărat.

Darea pe vinuri

și favorurile (înlesnirile), ce le face legea în privința ei proprietarilor de vii.

Despre darea pe vinuri și cea despre consumul (tăiatul și vinderea) de carne se vorbește în 10 articlii de lege și în o mulțime de ordinațiuni ministeriale. Pentru proprietarul de vii e deci lucru foarte greu să afle calea cea bună în încurcăturile, de cari poate să dea, ca pe deoparte să nu calce legea, ear' pe alta să nu fie înșelat. Credem deci a face proprietarilor noștri de vii o bună slujbă, făcându-le în cele următoare cunoscute pe înțelesul tuturor hotărârile cele mai însemnate ale legii despre darea pe vinuri, precum și favorurile, ce li-le face legea.

Darea pe vinuri, cum o plătim acum, se pusă din 1 Ianuarie 1893. Ea trebuie plătită după ori-ce vin, must și vin de poame, care e hotărât pentru consum (vindere), de către următorii:

1. Negustorii de vin, cari îl vând în cantități mari (mult deodată).
2. Cărcimarii și toate persoanele, cari vând vin, must și vin de poame în cantități mai mici ca 50 de litre.
3. Persoanele private, cari cumpără beuturi pentru trebuințele lor proprii sau pentru vânzare — și

După ce lăutarii încheiară cântecul, Liszt își împreună mâinile și rostî cu o lacrimă în voce; »Doamne, câtă artă și frumseță.»

Adunarea izbucni într'un ropot de aplauze. Liszt scoase din buzunar un pumn de galbeni, și lunecându-i în paharul lui Barbu îi zise:

— Să bem amândoi lăutarule!... Cele două pahare se ciocniră: Liszt era emoționat de-i tremura paharul la gură.

După câteva clipe, Liszt se ridică înșurșor și îndreptându-se către Barbu, punându-i o mână pe umăr îi spuse:

— Tu mi-ai făcut cunoscută muzica, ta, acum să-ți cânt și eu pe a mea.

Muzicantul ușurel se așează la piano, în mijlocul unei tăceri de biserică.

Barbu dus, cu pleoapele plecate și cu vioara pe braț, asculta neclintit, fără să clipească macar. Era o priveliște de-o fermecătoare frumusețe. Boerii par'că încremenise vrăjiți de zborul cântecului. Barbu sorbind notă cu notă, privea învâluind artistul într'o căntătură aiurită.

4. Proprietarii de vii.

Aici trebuie să amintim, că drept cantitate mare la vânzarea de vin, must și vin de poame se socotesc dela 1 Ianuarie 1900 încoace 50 de litre și nu 56 ca până atunci.

Darea se plătește în felul următor:

I. În comunele de clasa I., adică în cele cu peste 20.000 locuitori.

pentru câte un hectolitr de vin sau liur (vin de trevere) 12 cor. 70 bani;

pentru câte un hectolitr de must sau borhot de struguri 9 cor. 25 bani;

pentru câte un hectolitr de vin de poame 4 cor.

II. În comunele de clasa II., adică în cele cu cel puțin 10.000 locuitori, dar' nu peste 20.000 locuitori, pentru câte un hectolitr de vin sau liur 11 cor. 38 bani;

pentru câte un hectolitr de must sau borhot de struguri 8 cor. 54 bani;

pentru câte un hectolitr de vin de poame 3 cor. 60 bani.

III. În comunele de clasa III., adică în cele cu mai puțin de 10.000 locuitori:

pentru câte un hectolitr de vin sau liur 8 cor. 70 bani;

pentru câte un hectolitr de must sau borhot de struguri 6 cor. 52 bani;

pentru câte un hectolitr de vin de poame 3 cor. 20 bani.

După-cum vedem dară, liurul e supus la aceeaș dare ca și vinul, dar' numai atunci, când e făcut acasă din trevere proaspete, sănătoase și anume în restimp de cel mult 3 zile dela stoarcerea strugurilor, altminteri se socotește facerea lui ca producere din vin măiestrit și se pedepsește.

Pentru drojdii se plătește dare numai în Budapesta.

Ce fel de favoruri dă legea în privința acestei dări viierilor?

Articolul XV. de lege din anul 1892 dă în așa numitele »comune deschise« (cum sînt toate cele românești) acelor proprietaride vii, cari nu se ocupă cu vânzarea de beuturi în cantități mici, favorul, că după vinul produs de ei și pentru trebuințele lor private să plătească numai atâta, cât trebuia plătit înainte de anul 1893 ca dare de consum de vin.

Vor plăti deci toți proprietarii de vii, cari nu sînt nici cărcimarii, nici nu vînd beuturi în cantități mici, drept dare de vin pe hectolitr:

Liszt se ridică dela piano în mijlocul uralelor nestîrșite.

Barbu veni la el și la rîndul seu întinzându-i un pahar îl rugă să bea. Paharele se ciocniră rar, Liszt zimbînd îl întrebă: Ce zici Barbule de bucățica asta.

Ei! măria ta! mândră de tot, par că mă înstrăinasem de lume ascultând-o; zău dacă nu vî este cu supărare îngăduiți-mi să o încerc și eu așa o leacă, să vîd o țin eu minte! Liszt cu un suris blînd de îngăduire și bunățate pîrintească, li îngădui să încerce.

Barbu nu terminase cântecul și Liszt, se ridică și veni drept la bîtrîn, îl îmbrătoșă cu căldură și ridicînd paharul cu șampanie și cu galbeni îl întinse bîtrînului cu figura palidă și cu barba albă cum e argintul zicîndu-i:

Bea Barbule, bea, că d-zeu te-a făcut artist și tu ești... mai mare decât mine. A

1. În comunele de clasa I. după vin 6 cor. 70 bani; după must și borhot de struguri 5 cor. 04 bani;

după vin de poame 2 cor.;
2. În comunele de clasa II. după vin 5 cor. 38 bani; după must și borhot de vin 4 coroane 02 bani;

după vin de poame 1 cor. 60 bani;
3. În comunele de clasa III. După vin 2 cor. 70 bani; după must și borhot de vin 2 cor. 02 bani;

după vin de poame 1 cor. 20 bani;

Precum se vede, pentru liur trebuie plătită darea întregă, nefiind și el favorizat.

Amintim la locul acesta, că proprietarul, care are vii în alte comune afară de cea, în care își are locuința statornică, poate cere să plătească și pentru vinurile produse acolo darea redusă (mică), dacă vrea să folosească vinul acesta pentru trebuințele din casa lui. (Ordinațiunea ministrului de finanțe nr. 16.077/1895).

Ce trebuie să facă proprietarul de vii, ca să se împărtășească de favorul, ce i-l dă legea?

Viierii, cari vor să se folosească de acest favor, trebuie să înștiințeze asta la primăria comunală în fiecare an până la 15 Septevrie n. sau dacă se începe culesul înainte de 15 Septemvrie, cel mult până la începutul lui. La înștiințare trebuie să spună numele, locuința, numărul căsii, numărul membrilor din familie, mărimea viei în stîngini ori jugere, numărul mijlociu al hectolitrilor de vin, de cari are trebuință în cursul unui an în casa lui, câți hectolitri de vin crede, că va face în anul, pentru care face înștiințarea și în urmă numărul hectolitrilor de vin, cari îi trebuie în acel an în casă și pe cari vrea să-i folosească pentru vânzarea în mare, adică dela 50 litri în sus.

Despre înștiințarea făcută capetă producătorul de vin dela primăria comunală o adevărită.

Lista nominală a înștiințărilor făcute trebuie să o înainteze primăria până în 20 Septemvrie în 2 esemplare asemenea comisiariatului reg. de finanțe, de care se ține. Acesta examinează lista și o îndreaptă, unde e de lipsă. Un exemplar din lista revăzută o ține comisarul și altul îl retrimite celor însărcinați cu încassarea acestei dări.

Dacă vrea viierul să folosească toată recolta pentru trebuințele casei, atunci trebuie să plătească, dacă n'are mai mult de 5 hectolitri, darea pentru tot vinul deodată și anume sau când se înștiințază sau când îi măsură vinul încassatorul dării.

Viierul, care are mai mult de 5 hl vin precum și acela, care vrea să-l vîndă în cantități mari, adică peste 50 l., capetă dela încassator o coală de controlă, în care trebuie să scrie toate schimbările, ce se întîmplă cu vinul înscris, și plătește darea pe baza socotelilor, ce se fac tot din două în două luni.

Cel-ce vrea să se folosească de favorul legii pentru vinul, pe care-l face într'altă comună și pe care vrea să-l folosească pentru trebuințele casei, are să înștiințeze despre asta tot primăria din comuna, unde șede el, și nu pe cea din comuna străină. Dacă însă vinul nu se ține în comuna, unde șede, atunci trebuie înștiințată și primăria din comuna, în al cărui hotar e via și unde se păstrează vinul (ordin. min. de finanțe 90.984/1892).

Dacă se întâmplă în vr'un an rău, ca viia să nu dea nici o recoltă și producătorul de vin vrea să-și acopere trebuința pentru consumul propriu din vinul cel vechiu, trebuie să fice despre aceasta înștiințare ca-și-când ar fi vorba de vin nou (ordin. ministrului de finanțe 63.312/1892).

Socoteala pentru liberarea de dare o face cel încredințat cu încassarea dării, dacă producătorul de vin dă o cantitate de cel puțin 50 l. de vin unui alt proprietar de vii, care încă are coala de controlă și încă e în acelaș cerc de încassare a dării, adică în aceeaș comună. Dacă vrea însă să ducă vinul în alt cerc de încassare a dării, e dator cel-ce are să plătească darea să înștiințeze asta cu 6 ciasuri mai înainte la încassatorul dării, arătând și coala lui de controlă, ca astfel să se poată supraveghia scoaterea din pivniță și încărcatul vinului. Când nu se trimite vinul acesta numai decât mai departe, ci se ține un anumit timp undeva, trebuie înștiințată și păstrarea lui și și trimiterea lui pentru mai târziu, cu șese ciasuri înainte. În cazul acesta se șterge vinul din coala de controlă a vânzătorului numai atunci ca *liber de dare*, dacă se dovedește, că e înscris în coala de controlă a cumpărătorului. Până-când nu e făcută înscrierea aceasta, garantează vânzătorul pentru dare (ordin. ministrului de finanțe nr. 54.220/1880). (Va urma).

Întrunirea agricolă din Loman.

Din cercul Sebeșului-săsesc, 1 Mai 1901.

(Raport special).

(Urmare și fine).

După-ce despre cultivarea vitelor a vorbit mai pe larg, face apoi o nimerită trecere la *însoțirile de credit sătești Raiffeisen*. Bine e să aibă economul și fânețe bune și vite frumoase, dar tot mai bine e când pe lângă acestea are și bani.

Pe larg a desfășurat însemnătatea tovărășilor de credit. Foloasele ce o astfel de însoțire ar aduce întregii comune sunt de nedescris. Cu timpul chier și pe un învățator l'ar pute susține, fiind astfel comuna scutită de aruncul învățătoresc. S'ar pute ivi necesitatea unei reparaturi la școli, biserică etc., tovărășia cu fondul ei de rezervă sare într'ajutor.

După-ce prin exemple, alcătuite după priceperea poporului, luate din viața lui, a arătat lipsa unei astfel de tovărășii ce o simte o comună și după-ce dă unele indicări și asupra modului de constituire, roagă poporul a se înscrie de membri la înființândă tovărășie.

Mare ne-a fost mirarea, când dl preot Cucuianu a prezentat o listă, în care deja erau înscrși 50 de membri; onoare insistenței harnicului părinte și a notarului Manu.

După citirea acestei liste se procede la alegerea presidentului, cassarului și a comitetului etc.

În fine mulțumește dl secretar poporului în numele reuniunii agricole din Sibiu, pentru paciența și ascultarea ce-a dovedit-o în decursul întregii prelegeri, punând încă odată poporului la inimă a nu uita și a nu perde din vedere leacurile, ce sunt a se întrebuința pentru vindecarea diferitelor boale economice ce ar obveni și cu încredere să se folosească de aceste leacuri. Un întreit

»Să trăiască» a acoperit cuvintele prelegătorului și după-ce s'au împărțit între cei prezenți mai multe cărți folositoare economului, datorite de reuniunea centrală din Sibiu, ne-am întrunit cu toții la masa ospitală a părintelui Cucuianu.

Însuflețirea pentru tot ce ar pute aduce folos Românului, n'a putut ține pe dl secretar mult, ca să nu aducă laude harnicului și de popor mult iubitului preot Cucuianu, care are meritul cel mai mare pentru buna reușită a întrunirii de astăzi.

Regretă mult dl Tordășianu absența dlui president Dimitrie Comșa, care din cauză de morb n'a putut lua parte.

Părintele Cucuianu răspunde, că nu se poate atribui meritul numai persoanei d-sale, ci merit au și dl notar Manu, primarul Alisie și alți fruntași din comună.

Membrii nou înființatei tovărășii; adunați la o masă, cu drag au ascultat apoi cuvintele călduroase ale dlui secretar Tordășianu, când le pune la inimă, ascultare de mai marii lor, impunându-le încredere față de conducătorii lor. A mai vorbit părintele Cucuianu pentru dl pretor Henteș, care întotdeauna cu mare însuflețire se întrepune când e vorba, ca poporul să audă un sfat și o bună învățatură dela mai marii sei. Dl Henteș închină pocalul seu pentru preoți și învățători. Dl Florian laudă harnicia d-nei preotese, care în gospodărie e la culmea chemării. Gustoasele mâncări ce le-a pregătit au fost o vie dovadă despre priceperea în ramul acesta al gospodăriei. Cum putea lipsi în Loman și »Balmoșul?»

Dl secretar ridică pocalul în sănătatea economului Petru Opincar, care poate servi drept model tuturor economilor cu întocmirile sale economice. Timpul e deja înaintat și noi nici că gândeam la plecare, când dl Tordășianu încă odată mulțumește părintelui Cucuianu pentru zelul dovedit întru îndeplinirea unui bun lucru și folositor nu numai singuraticilor ci comunei întregi; mulțumește pentru buna primire și cu acestea ne-am depărtat ducând cu noi mulțumirea, că am putut asista la împlinirea unei părți din programul folositor întreg neamului românesc a reuniunii agricole din comitatul Sibiului.

D-zeu să ajute!

S. M.

SFATURI.

Pentru apărarea sămănăturilor de toamna. Plugarul îngrijitor nu va suferi nici-când, ca pe holdele lui să se adune apă, ci prin săntulețe săpate potrivit va face ca apa să se scurgă. Când înghiață zăpada pe de-asupra holdelor, va sparge-o pe mai multe locuri. Și apa, și pătura înghețată de zăpadă face, ca plantele să se înădușe și să rămână apoi în dezvoltarea lor.

Pari, stâlpi, haraci țin mult timp, fără să le putrezească partea virită în pământ, dacă ținem capetul din jos câteva zile în apă de var și apoi îl virim și în acid sulfuric subțiat. Lemnul se face tare ca peatra.

Pentru arsuri s'a dovedit laptele ca foarte bun. Medicul, care l-a folosit povestește două cazuri. Într'unul își opărise un bărbat întreaga parte inferioară a piciorului, pe care a învălț-o în pânză muiată bine în lapte. Compressa (legătura) aceasta a fost renoită dimineața și seara. Deja a doua zi era rana pe jumătate vindecată și după 4 zile nu mai avea nimic. În cazul al doilea folosise cel cu arsurile în primele zile unț de lemn și diferite alifii, dar fără nici un rezultat. Cercând însă cu comprese de lapte s'a vindecat curând.

Știri economice.

Noua aranjare a muncii robilor. Ministrul de justiție se ocupă cu planul de-a schimba felul de muncă al robilor, ca să nu se mai poată plânge meseriașii de concurența, ce le-o fac. Dintre robi vor fi numai puțini ocupați cu vr'o meserie și în cazul acesta vor lucra articoli, cari nu se produc la noi în țeară. Ceialalți robi vor fi ocupați cu lucrul câmpului.

Comerțul Austro-Ungariei arată pe Aprilie a. c. la import 143.3 mil. cor., la export 160.3 milioane cor.

Semnul crucii pe cambie. Curia reg. a adus sub nr. 1181 a. c. următoarea hotărîre: Dacă pe o cambie, lângă numele unei persoane care nu știe scrie se află cruce, și cel-ce a efectuit subscrierea este indicat ca scriitor de nume, — atunci declarațiunea cambială este a se considera ca mancă, chiar și în cas când subscrierea de pe cambie s'ar fi făcut în urma unei plenipotențe.

Din bilanțul general al institutelor noastre de bani pe 1900 dăm următoarele cifre: Capital social 9 milioane 631.566 cor. 86 b., fonduri de rezervă 2 mil. 517.676 cor. 30 b., fonduri speciale de rezervă 336.825 cor. 42 b., fondurile de pensiune 667.752 cor. 66 b., scrisuri fonciare (Albina) 4 mil. 957.200 cor., depuneri spre fructificare 34 mil. 953.431 cor. 1 ban, profit curat 1 mil. 360.954 cor. 61 bani.

În interesul muncitorilor de pădure a adresat ministrul de agricultură o ordinațiune către administrațiunea pădurilor erariale, prin care o îndrumă, că la încheierea de contracte cu întreprinzători de pădure să se deoblige acestia a folosi de regulă numai muncitori din țeară, pentru a căror plată regulată garantează cu cauțiunea depusă. Întreprinzătorul trebuie să înscrie pe muncitorii lui la cassa de ajutorarea muncitorilor, platind taxele pentru ei.

Industria petroliferă în România. În anul 1895 a avut 7666 vagoane petrolou; în 1896—7722; 1897—8827; 1898—14.070; 1899—18.254; 1900—22.476.

CRONICĂ.

Promoțiune. De curând a fost promovat, după-cum aflăm, la gradul de Dr. juris, la universitatea din Cluj, dl *Rubin Patița* jun., fiul dlui Rubin Patița, avocat în Alba-Iulia.

Domnul profesor universitar Eusebiu Popovici din Cernăuți este decorat de Majestatea Sa Împăratul cu ordinul coroanei de fer classa III.

3/16 Maiu în Săliște. Ziua istorică de 3/16 Maiu a fost sărbătorită și în Săliște. Mai mulți fruntași și tineri entușiști, între cari d-nii Ioan Banciu, Nic. Roman, frații Comșa etc. însoțiți încă de câțiva, au eșit cu muzica la »Rondoul dela Foltea«, unde au sărbătorit această zi. Seara întorcându-se acasă au voit să continue sărberea în comună la pavilionul de joc și la hotel, dar' au fost împedecați de gendarmi, cari s'au purtat foarte brusc. Era p'aci să se facă vârsare de sânge.

Cum auzim purtarea brutală a gendarmilor din Săliște va forma obiect de interpelație la congregația din 5 Iunie a comitatului Sibiiu. Avis membrilor români pentru a lua parte cu toții la congregație.

Dela despărțemintele »Asociațiunii«. Cel mai estins despărțământ al »Asociațiunii« și totodată unul din cele mai active, al *Timișoarei*, și-a ținut adunarea generală Dumineca trecută în Buziaș. Români, țărani și inteligenți, au arătat prin o participare foarte numeroasă un deosebit interes pentru scopurile urmărite de »Asociațiunea« noastră.

N'au fost banchete, toaste, dar' întregul decurs al adunării a dovedit, că »pentru cultura poporului român« s'a lucrat.

Adunarea a fost deschisă prin discursul des aprobat al presidentului, dl Em. Ungurianu. În raportul comitetului se constată, că în raionul acestui despărțământ s'au înființat deja 6 biblioteci populare în comunele Bacăhecul-mic, Șag, Giroda, Medveș, Săni-Mihail român și Terenteaz, date toate în administrarea parte a preoților, parte a învățătorilor locali. Ele constau din 47-57 opuri, al căror număr se mărește din an în an. Alte 4 biblioteci sânt deja alcătuite și vor fi predate pentru comunele Călăcea, Hodoni, Bărăteaz și Timiș-Mănăștur.

Pentru de-a desvolta cât mai mult gustul de citire în popor, s'au abonat din partea despărțământului 22 exemplare din »Gazeta de Dumineca« și s'au procurat 200 exemplare din »Biblioteca populară« edată de comitetul central, ca să fie distribuite ca premii la esamenele dela școalele elementare.

Pentru ajutorarea școalelor a dat despărțământul 400 cor., cari au să fie folosite la plata învățătorilor din 4 comune.

Ca să poată desvolta o activitate spornică pentru cultura poporului nostru, la ceea-ce are trebuință de mijloace bănești, comitetul a întreprins o colecție de bani, care a dat o sumă de 1259 cor. 86 bani. Tot pentru înmulțirea fondului a făcut un apel către membrii despărțământului, ca în schimbul felicitărilor de Anul-Nou etc., cu cari numai se risipesc bani în vânt, să contribuie sumele astfel cheltuite pentru scopurile despărțământului. În modul acesta s'au încasat alte 76 cor. 90 bani.

În cele 94 comune ale despărțământului sânt 91 școale naționale profesionale cu 9 învățătoare și 122 învățători, cari au întemeiat 35 de coruri vocale.

Despărțământul are 2 membri fondatori, 10 pe viață și 47 ordinari.

În ședința aceasta s'au hotărât înființarea a 4 biblioteci populare, pentru cari s'au adunat numai decât 168 cor. 50 bani.

Disertație despre »Gunoire« a cetit dl inv. Gruescu. Celelalte 3 disertații n'au mai putut fi cetite din cauza timpului înaintat, s'a hotărât însă tipărirea lor în broșuri și distribuirea între țărani.

Eată un despărțământ model, vrednic de hărnicia fraților bănățeni!

20 coroane a dăruit dl *Alexandru Lebu*, mare proprietar în Sibiiu, la fondul de 20 bani, creat de »Reuniunea sodalilor români din Sibiiu« cu menirea de a acuirea un local cu eventuală hală de vânzare pe seama meseriașilor români din Sibiiu.

Sentimentul național al Regelui Carol. Cetim într'un ziar din București:

În ziua de 10 Maiu, după-ce Regele a eșit dela sărberea școlară ce s'a făcut la Ateneu, s'a oprit în rotunda Ateneului interesându-se de aproape de expoziția pictorului Marinescu. Dl Haret i-a recomandat pe pictor, căruia M. Sa i-a strâns mâna și l-a felicitat spunându-i:

— *Îmi pare bine că d-ta deși ai făcut studii în străinătate, ai rămas Român.*

Circulația trenului zilnic nr. 7314 dela Oca la Sibiiu se va întâmpla dela 1 Iunie n. a. c. începând în modul următor: Dela băile Oanei (casa de pază nr. 19) pleacă seara la 7 ore, din stația Oanei la 7 ore 8 m., Șura-mioacă (casa de pază 22) la 7 ore 14 m., Sibiiu fabrică (casa de pază nr. 25) la 7 ore 29 m., sosirea în Sibiiu seara la 7 ore 34 minute.

Cutremur de pământ. Duminecă s'a simțit, după-cum ni-se scrie, în Sarajevo, la 2 ore 17 m. dimineața un cutremur, care a durat 5 secunde, venind dela est spre vest.

Saraffoff, fostul president al comitetului de ucigași din Sofia, era să evadeze zilele acestea din temniță. Totul a fost pregătit: zăbrelele dela fereastra temniței erau mișcate din locul lor, funiile gata, 5 prieteni aproape. Semnele, ce și-le-au dat, au atras atențiunea soldatului de gardă, care dând signalul de alarmă a împedecat totul.

Matricula civilă. Ce minunat e acum cu matricula civilă se vede și din întâmplarea următoare: La un notar, care e și matriculant civil, vin deunăzi doi tineri cu părinții lor și câțiva prieteni, ca să-i căsătorească civil. După-ce s'au așezat pe scaune, le spune domnul »matricuș«, că el zău nu-i căsătorește, până-ce mirele nu-și va plăti restanța de dare militară. Zădarnice au fost rugățile bieților oameni, el ținea a lui. Și cum nu mai puteau aștepta, părinții au alergat prin sat și au adunat cu ohie cu vai suma de bani. Oare se întâmplau lucruri de acestea mai nainte?

Lumină electrică au locuitorii din satul Iad, ținutul Bistriței. Chiar și țărani cei mai iubitori de rînduilele cele vechi recunosc bunătatea acestei lumini și o introduce în casele lor. Lumina electrică, care vine pe fire de drot, se poate vedea în multe orașe de pe la noi, dar' prin sate n'a fost încă.

O carte bună, numită »Cursurile Diavolului«, scrisă de parochul român Ioan Bochiș din Borșa (Kolozs-Borsa) a apărut de curând și se vinde la autor, precum și la librăria A. Todoran și tipografia diecesană din Gherla, cu prețul de 1 coroană 20 bani (10 bani pentru porto). Cartea conține istorisirii din viața poporului, scrise tot pentru el într'un stil limpede și plăcut. Fiind o carte cuprinzătoare de multe învățături bune, o recomandăm cu tot dinadinsul tuturor cărturarilor noștri dela sate și dela orașe, cari vor avea folos din ea.

Bunică tină. O femeie sormană cu numele Campbell, care locuiește cu soțul ei în munții din Carolina-de-nord, este deja bunică, cu toate-că numără abia 26 ani. Ea s'a măritat cu 11 ani, a fost de 12 ani când a devenit deja mamă, ear' fiica ei s'a măritat cu 13 ani.

Regele și soldatul. Gazetele italiene povestesc, că regele se preumbla îmbrăcat civil prin parcul dela palatul Quirinalului. Ajungând înaintea unui soldat de pază, care avea să oprească pe ori-cine de a trece pe o cărare anumită, îl întrebă pe soldatul care-l saluta: »Mă cunoști?« »Da, sunteți regele.« Acesta zimbă și voi să treacă mai departe. »P'aci nu e iertat!« zise varda. Regele se făcu că nu-l aude. »După ordinul ce-l am, nu las să treacă nime pe aici, nici regele«, strigă din nou soldatul. »Ai drept« îi răspunse regele și se îndepărtă. La două zile după întâmplare soldatul a fost scos înaintea frontului companiei și căpitanul i-a dat ca dar dela regele un frumos orologiu, pe care era gravat (șapat): »Al soldato, che sa mantenera la consegna« (ălu coldat, care știe păstra consemnul — ordinul).

Otrăvire cu o peană de scris. Mai multe eleva dela o școală de fete se jucau cu pene vechi de scris. Una din ele, fiica fostului comite-suprem din Novi-Sad, s'a împuns cu una în mână. Îndată au apucat-o dureri mari, dar' nici medicul chemat nu a putut-o scăpa, căci după chinuri grozave de 36 ore muri. I-se inveninase sângele cu peana.

Ucis de treasc. Apropiându-se în Mehala un băiat prea tare de puilifa de treascuri, cu cari pușcau oamenii, fiind hram în ziua aceea, a rămas mort cu capul zdrobit, fiindcă un treasc a esplodat.

Omor. În Buzat (Timiș) a fost ucis locuitorul Vasile Mariu, pe care-l pândia în întunerecul nopții dușmanul lui, G. R. Causa e răsbunarea.

Sinucidere. Ni-se scrie din Reciacristior, că un soldat tunar venind dela Cluj până acasă, pe trei zile, după-cum spunea, s'a spânzurat. Causa nu se știe încă.

Tipografii străine. După un obicei rău, un Român a tipărit niște anunțuri funebrele într'o tipografie străină (ungurească). Dedesuptul anunțului tipograful a pus, după-cum i-a fost dorința, numele tipografiei românești. Foile ungurești au făcut mare gălăgie din pricina asta și proprietarul spăriat a publicat numai decât în gazete, că el n'ar fi permis așa ceva, dar' culegătorul a făcut lucrul fără știrea lui. Frumos! Numai de aici să tragem Români o învățatură: Avem tipografii românești presărate prin toate ținuturile locuite de Români. Ne trebuie niște anunțuri, invitări etc. scriem lor, sau în cas de grabă le telegrafăm, și încă în ziua aceea ni-le face. Atunci nu dăm lucrul nostru străinului, care numai ne batjocorește limba și în ele ori altmintrelea.

Esamene. Ni-se scrie din Budapesta: Domnul *Vasile Stan*, cleric absolut, student în filosofie, a depus cu bun succes *esamenul fundamental* de profesor pentru specialitatea: română, maghiară și germană.

— Asemenea și domnul *Lazar Trițeanu* a depus *esamenul fundamental* pentru specialitatea: maghiară și română.

Tricolorul în congregația din Brașov. Am amintit la timpul seu, că în congregația comitatului Brașov, ținută în 15 Maiu a. c. s'a pertractat și răspunsul dat de vicecomitele Dr. *Jekel* la interpelarea ce făcuse în numele Românilor în adunarea din 1 Oct. 1900 dl. Dr. *Aurel Mureșianu* în chestia prigonirii și pedepsirii mai multor Români pentru purtarea în costumul lor a colorilor noastre naționale. În răspunsul seu vicecomitele a călărit tot pe tema deochiată, că adevărații Români din chestiune au fost pedepsiți, pentru-că ar fi purtat însemnele și colorile unui stat străin. La răspunsul acesta Dr. *A. Mureșianu* a reflectat cam următoarele:

Aici nuse tratează de colorile României, cari în compozițiunea lor de astăzi sunt de odată mai nouă, ci de colorile adoptate *ab antiquo* de poporul român dela noi și întrebuintate în costumul seu. Acest tricolor, care este și al Transilvaniei, nu este împrumutat dela statul vecin român; el a fost folosit zeci de ani până în timpul mai nou chiar și sub guvernele ungurești, fără-ca cineva să vadă în el colorii și însemne străine. Încât privește costumul românesc, colorile amintite sunt inerente lui, așa că chiar viceșpanul din Turda înainte cu vre-un an doi a decis în a doua instanță, că nu pot fi pedepsiți țărani, cari au fost urmăriți de gendarmi pentru aceste colorii, din cauză, că ele fac parte integrantă a costumului și nu li-se poate atribui intențiunea de a demonstra contra statului ungur.

Punându-se la vot, răspunsul vicecomitelui s'a luat la cunoștință cu majoritate de vre-o 10 voturi.

Francarea scrisorilor și a cărților postale. Direcțiunea postelor atrage din nou atențiunea celor interesați, că pentru scrisorile simple trimise în străinătate se recere marcă postală de 25 bani, ear' cărțile postale pentru străinătate costă 10 bani. Pentru Austria, Bosnia, Herțegovina, Germania, Sârbia și Muntenegru scrisorile sunt a se franca cu mărci de 10 bani, ear' cărțile postale costă 5 bani.

În deosebita atențiune a medicilor români. Ni-se scrie din Oravița-montană: Pentru ocuparea postului vacant de medic al cercului Maidan cu sediul în Oravița-montană, protopretorul cercului Oraviței a scris concurs sub nrul 2862/1901 în foaia *Delvidéki Füldölapok*.

Emolumentele împreunate cu ocuparea acestui post sunt: Leafă anuală fixă 1200 cor.; pașaluri de drum 400 cor.; dela visite: ziua 40 bani și noaptea 80 bani, stabiliți prin statute.

Terminul de înaintarea petițiilor (provăzute cu documente despre praxa de până acum, despre cunoștința de limbi conform §-ului 9 din articolul de lege I. din 1883 și §-ului 143 din articolul de lege 1896) la protopretorul *Motsidlovski Ernő* în *Oraviczabánya*, este defipt pe 15 Iunie a. c.; ear' **terminul de alegere e defipt pe 17 Iunie a. c. fix la 9 ore a. m., la casa comunală din Oravița-montană.**

E dorința ferbinte a întregului public românesc din acest ținut bănățesc, ca acest post să fie ocupat de un Român și ca atare domni medicii români, cari reflectează la acest post, să

nu treacă cu vederea acest concurs, să-și înainteze petițiunile de timpuriu la locul competent.

În grevă s'au pus muncitorii din Reșița, cari cer 10 ore de muncă, resp. o plată deosebită pentru munca, care trece peste acest timp. Peste 4000 au încetat cu lucrul. Conducerea stabilimentelor nu voeste să cedeze până acum, așteptând pe inspectorul industrial. Liniștea n'a fost turburată.

Din Frata-de Câmpie ne scrie un harnic Român, că și acum sunt acolo o seamă de Români, cari cu toate poveștele, ce li-le dau oamenii cei pricepuți, îndrăgesc străinul și se feresc de Român. Mai cu seamă se vede lucrul acesta, când e vorba de bolta unui Evreu pripășit acolo și de-a Românului *Gregoriu Avram*, care nu numai că ajută pe oameni și se poartă cinstit cu ei, dar' s'a arătat și cu adevărată dragoste către maica biserică, pe care a dăruit-o adevărat. Deocamdată nu le publicăm numele celor greșiți, căci de bună-seamă vor pricepe, cât de asuprit și amarit a trebuit să fie Românul, când a doinat

Cine-a îndrăgît străinii,
Mânca-i-ar inima câinii.

Din Cisteiul-ung. ni-se scrie, că unii abonenți de-ai nostri primesc foaia tot desfăcută. Fiindcă legea pedepsește aspru pe cel-ce ar lua o scrisoare, gazetă sau ori-ce altceva venit pe numele altuia, atragem atențiunea celor-ce fac lucruri de acestea, că vom face în cas de repețire arătare la direcțiunea postelor. Asta cu atât mai virtos, că în ziua de azi e rușine pentru omul cu carte, oare nu ține cel puțin o foaie românească la casa lui.

De-ale notarilor străini. De pe valea Hășdății ni-se scrie: Intr'unul din numerii trecuți al prețuitei *«Foaie Poporului»*, am cetit isprăvurile notarului din comuna Ciurila; dar' nu numai acest notar face batjocură cu bieții Români, ci toți notarii de Ungur. Unul din acestia este notarul din *Filea-de-jos*, *Kováts István*, care întrece și pe *Kende* din Ciurila. Acest Sécuiu în toamna anului trecut a încercat pentru dare: fân, bucate, haine și alte obiecte într-o vreme ploioasă și le-au dus la Turda spre vânzare. Asta a făcut-o, ca să-și bată joc de Români din a căror sudoare trăește. Acesta a făcut multe rele și mari pagube în notariatul seu curat românesc, și numai din ură față de Români; dar' mă mărginesc a vă scrie numai atâta, că și pe acesta l-au acuzat la comitat prin d-nul Dr. *George Ilea*, avocat în Cluj, și sperez că-și va lua dreapta răsplătă. Inșă durere! că aci nu s'au pus păstorii în fruntea turmei, ci o lasă de capul ei Unde ești, dle părinte *Mariș*, *Gabudean* și *German*? Nu vedeți cum turma d-voastră rătăcește singură pe drumurile *Turzii* și ale *Ierii*, pe la protopretori și viceșpan? Ori doară ați orbit și asurzit? Noi ne luptăm cu amarul și necazul toți cât putem, dar' unii din preoții nostri se ascund de noi, — ar trebui să iee pildă dela dl. părinte *Marcu* din *Siloaș*, dl. *Florian* din *Sălcița* și dl. *Bochiș* din *Ciurila*, cari sunt vrednici de laudă. *Hășdățianul*.

Noi numai atâta putem adăoga: fereste-te Române de cuiu străin în casă!

Foc. În 20 Maiu n. s'a escat un foc vehement în comuna *Sărata*, oare ajutat fiind și de vînd, în câteva minute a prefăcut în cenușă casele și superdificatele alor 21 locuitori. La unii le-au ars atît casele, cât și șurile, așa că au rămas pe strade. Vieți omenești n'au căzut jertfă, fiind-că focul s'a escat ziua pe la ameazi. Causa escării focului încă nu se știe. Nime n'a fost asigurat.

Dela petrecerile noastre. Din Apoldul-mare ni-se scrie: Mulțumită harnicului învățător dela noi, dl. *Dumitru Ivan*, care nu și-a pregetat de când e la noi să adune pe feciori și fete seara la școală, pe cari i-a instruat ca să poată forma un cor, care s'a și produs în sărbătorile Paștilor spre mulțumirea și a celor-ce i-au fost contrari la alegere din cauza altui candidat. Nu s'a mulțumit cu atâta, ci știind, că omul prin cetire își poate împodobi mult sufletul, s'a apucat să pregătească tinerețea, ca să poată da o petrecere, cu ai cărei venit să se pună baza unui fond pentru o societate de lectură. Petrecerea s'a dat cu un program foarte variat, compus din cântări, declamări și piesa teatrală *«Dela sat»* de *N. Macoviștean*. Toate cântările și declamările au fost escelent predate, tot așa și piesa teatrală, în care au escelat *Z. Sârbu*, *V. Moga*, *D. Lazăr*, *D. Popovici*, *I. Dragomir* și *S. Ivan*, apoi *Maria Moga*, *Maria Sârbu* și *Senefța Neoca*.

Publicul a fost foarte numeros, în-deosebi au fost numeroși și frații Sași în frunte cu dl. paroch al lor. Poporul dela noi e mândru, că are un astfel de învățător. *Apolzan*.

— În 23 I. c. s'a ținut în sala cea mare dela *«Gewerbeverein»* din *Bistrița* producțiunea teatrală a meseriașilor români.

A fost prima pășire în public a reuniunii de abia 4 luni constituită. Să zicem așa, proba de foc.

Succesul cu care se poate fâli reuniunea are să-și servească de un îndemn puternic pentru viitor, ear' pentru trecut de o dulce mângăiere și satisfacție pentru zelul și munca prestată până acum.

Astfel s'a ținut producțiunea în prezența unui public mai mic, dar' ales, care a fost în poziție să aprecieze după merit nivoul mai înalt pe care a stat cea dintăiu producțiune a reuniunii.

Piesa *«Cârlanii»* de *Negruzzi* a fost interpretată cu multă dibăcie din partea domnilor *Alexandru Pop* (ca *Lionescu*), *Vasile Ghișoiu* (ca *Miron*) și *Ioan Fântână* (ca *Terinte*). Cu toate acestea însă au fost aproape întrecuți toți trei de domnișoara *Aurelia Titon* (ca *Domnica*) și *M. Beșuan* (ca *Vochița*), care au dovedit mult talent și siguranță în pășire și cântare. Nu înzădar că toate rolurile au fost ținute de cele mai bune și mai probate puteri, dar' și publicul ne-a răsplătit cu dese și frenetice aplause.

Piesa *«Peatra din casă»* încă n'a rămas îndărătul celeilalte.

Dintre diletanți a escelat aici în mod deosebit *Ioan Fântână*, care în rolul lui *Nicu* a produs multă ilaritate. Dl. *Fântână* e o incontestabilă forță de comic.

D-șoarele *Aurelia Titon* (în rolul cocoanei *Zamfira*) și d-șoara *M. Titon* (ca *Marghiolița*), au jucat cu cunoscuta lor vervă și siguranță, ear' piesele cântate le-au esecutat cu pricepere.

O bună putere e și dl. *Alexandru Pop* în rolul lui *Franz Birmann*, care a interpretat minunat doctorul întocmai, precum ne-a încântat cu frumoasa sa voce în rolul de *Don Juan* în *«Cârlanii»*.

Ceialalți debutanți, anume dl. *Ioan Chindriș* (ca *Pălciu*), *Ioan Cochiș* (ca *Lionil*), d-șoara *M. Beșuan*, ca *Ioana* și dl. *Ghișoi* încă s'au achitat destul de bine de rolurile lor și promit mult pentru viitor.

În fine a declamat dl. *Ioan Fântână* anecdota poporală a lui *Speranță*, *«Trei surzi»*, secerând minunate aplause.

Succesul material al producțiunii e relativ destul de bun, mai ales că n'a luat parte din popor aproape nime.

Toți diletanții mulțumiți de succesul câștigat și-au promis spriginul și pe viitor, așa, că în curând ne vom apuca de studiul unei noue piese teatrale.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

Esamenele la sate. Era secerișului s'a început la școalele noastre și noi bucuroși publicăm, ca și în alți ani, rapoarte despre rezultatul dobândit. Venindu-ne foarte multe astfel de rapoarte, ceea-ce bine e, ne rugăm să ni-se facă rapoarte despre esamene și după cercuri, numai să fie scurte, scoțându-se îndeosebi la iveală interesul arătat de popor față de școală în decursul anului și la examen, numărul copiilor, sporul obținut îndeosebi în religie, limba română, istorie și comput, dacă învățătorul a înființat cor cel puțin în 2 voci și a învățat pe copii multe cântece naționale, cum stă cu gimnastica, *cultivă grădina școlii.* Acestea sunt principalul

Școala de mecanici din Fola. Până la numărul viitor ne vom pute câștiga inform. sigure.

Ab. 182, Anina. Să ne scrii lămurit, ce legi voești să ounoști.

Dlui G. Potocean, Reșița. Legea cambială (de vexe) se află în 2 anuare ale institutelor române de bani. Trebuie să te adresezi dlui N. Petra-Petrescu, la »Albina« în Brașov.

Dlui Oct. German, Fara. După cum v'am scris.

Dlui Seeșan. Toate iscălturile sunt de aceeași mână.

Abon. 1960. Pentru ori-ce datorie garantează datorășul cu averea lui.

Dlui Zembre Mihaiu, Bihor. Gramatica germ. de Dr. S. P. Barcianu, prețul 2 cor. 8) bani, la dl W. Krafft, Sibiu.

Scrisorile rămase nepublicate din lipsă de spațiu vor urma în numărul viitor.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baltes, Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acțiuni: Iosif Marschall.

**„CONCORDIA”,
SOCIETATE COMERCIALĂ PE ACȚII.**

FILIALA ALBA-IULIA.

**Avis important!
Pentru cultivătorii viilor!**

Apropiindu-se timpul pentru **stropirea „viilor”** avem onoare a aduce la cunoștința comercianților și economilor noștri, că reușind a face o cumpărare favorabilă în

„Peatră vânăță” de I. calitate

oferim acest articol cu prețurile următoare:

Cine cumpără mai puțin ca 50 chlgr. costă 1 chlgr. . 70 fileri.

Peste 50 chlgr. până la 100 chlgr. costă 1 chlgr. . . 69 fileri.

Peste 100 chlgr. până la 200 chlgr. costă 1 chlgr. . . 68 fileri

Cine cumpără barem 1 butoiu de 250 chlgr., 1 chlgr. costă 67 fileri.

Prețurile de sus se înțeleg acți la noi în Alba-Iulia cu bani gata fără scont!

Recomandăm fruntașilor noștri din toate comunele românești ca să se însoțească în fiecare comună cu toții la olaltă și așa cumpărând în quant mai mare de odată, le va veni mai ieftin în preț.

[38] 4-5

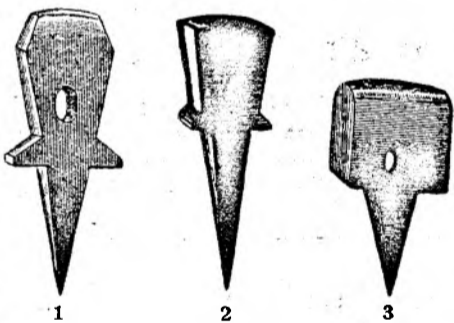
**„CONCORDIA”,
SOCIETATE COMERCIALĂ PE ACȚII.**

FILIALA ALBA-IULIA.

Pentru cultivătorii viilor!

Pentru cultivătorii viilor!

**CAROL F. JICKELI,
Sibiu, Piața-mică.**

Nicovale (ilăie) de coase,
cu garanție pentru fiecare bucată
Figura 1 2 3
1 buc. cor. 1.— —96 —.86

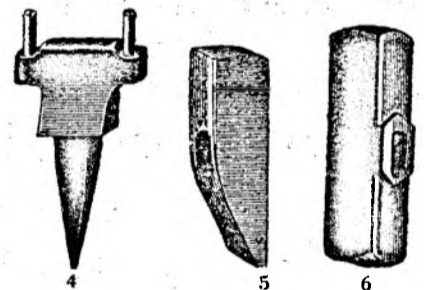
Cuți de coase
dela 12 bani în sus în deposit bogat.

Lungimea 70 75 80 85 90 cm.
1 buc. cor. 1.60 1.60 1.60 2.— 2.—

Cu deosebire recomand:
Cuți americane, 1 bucată . . . cor. —.40
Cuți vinești veritabile de Bergamo, semnul CFJ, 1 bucată . cor. —.80
Contingentul de cumpărători al acestor cuți de Bergamo crește în continuu.

Eu le pot recomanda cu toată încrederea.

Nicovale (ilăie) de coase
figura 4 cu conducător de coasă
1 buc. cor. 1.90
Ciocane de coase, fig. 5 à 250, 300 grame
1 bucată cor. —86 —.9
Figura 6 à 300 grame, 1 buc. cor. 1.—

Garanție pentru fiecare bucată. Adecă, eu schimb ori și ce coasă provăzută cu semnul CFJ și nu corăspunde, chiar și atunci când ea a fost deja bătută și folosită.

Eu pot recomanda economilor cu cea mai mare încredere această coasă. În decursul anilor eu 'mi-am câștigat un foarte mare contingent de cumpărători la coasa aceasta.

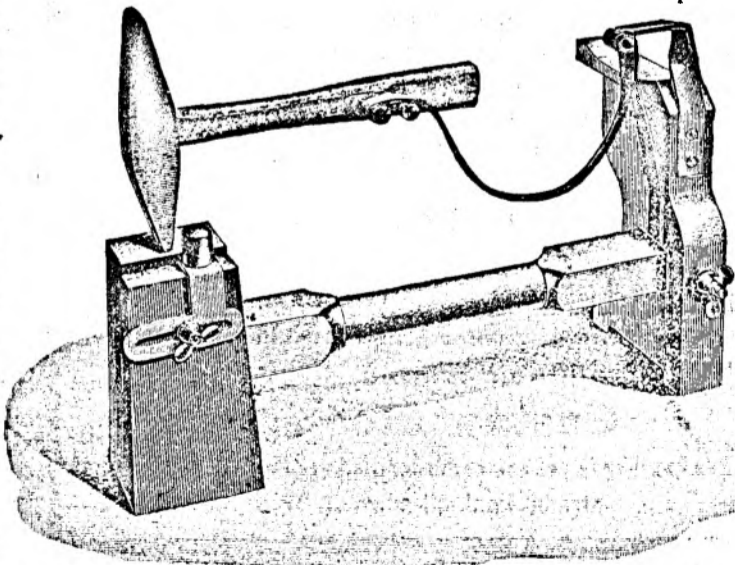
Aparat nou de bătut coasa.

Acest aparat are marele avantaj, că ciocanul, deși purtat de mână lovește totdeauna acurat pe același loc al nicovelei, ceea-ce e neapărat de lipsă pentru a pute bate coasa bine.

Prin aceea că ciocanul se conduce de mână e posibilă o regulare foarte ușoară a tăriei fiecărei lovături.

Nicovale se poate muta după-ce s'a tocit la un loc în decursul timpului.

Acest aparat se poate vedea funcționând în localul meu de vânzare. 1 bucată cor. 25.— [43] 1—

Andreiu Baltes

Mori de cafea,

de piper, mac, urluială și de colori.

Catalogul prețurilor se trimite la cerere.

Deasemenea se trimit cataloage ilustrate despre:
Aparate de măsurat și signat.

Instrumente pentru masari și sculptori.

Cuțite pentru gilău. — Cuțite de încrestat.

Cuțite pentru bugnari, dogari și rotari.

Chei cu șurup. — Instrumente pentru tinichigii.

Cuți. — Garnituri pentru clădiri (traverse).

Cuptoare. — Frigători.

Mucava pentru coperiș. — Tăbli de izolare.

Trestie pentru strucatură. — Ciment.

Cărbuni de peatră și coacs.

Stropitori de plante (apar. pentru peronospora).

Unelte pentru cultivarea albinelor.

Teascuri de copiat.

Curse pentru tot felul de animale.

Requisite de vânat și scrimă. [36] 5—

Tot felul de feruri de călcat.

Instrumente pentru ferestrari

> > dulgheri, bărdasi.

Cel mai ieftin magazin de cuie de potcoave.

Carol F. Jickeli,

Sibiu, Piața-mică nr. 32, la „Coasa de aur“.

— Cu preț redus. —

Doi mari Metropoliți ai Românilor Andrei bar. de Șaguna

și
Alexandru Sterea Șulțiu.

— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat,
pe hârtie fină de carton; sânt foarte potrivite
tablouri în casa fiecărui Român.

Prețul unui exemplar 40 bani.

„Tipografia“,

soc. pe acțiuni, Sibiu.

Hotel nou.

Subscrisul îmi permit a anunța cu tot respectul, că hotelul,
aranjat din nou și după cerințele moderne, sub firma

„Hotelul Mihaiu“,

Sibiu, strada Turnului nr. 11

stă la dispoziția P. T. public călător.

Localități elegante pentru restaurant și cafea. —

Bucătărie escelentă. — Vinuri naturale curate. —

Bere „Transsylvania“ de Habermann și „Bock“ dela
Trei-Stejari. — Prețuri moderate pentru odăi. —

Omnibus la ducere și venire dela gară. — Calese
stau la dispoziție pentru călători.

La o vizitare cât mai deasă invită cu toată stima

Mihaiu, hotelier.

Sibiu, în Aprilie 1901.

[35] 6—

Deschidere de negustorie.

Subscrisul îmi permit a anunța cu tot respectul, că în **Bistrița,**
strada **Lemnelor nr. 50,** mi-am deschis o

negustorie de mobile de casă

și tot felul de **deorațiuni de salon,** precum și mașini de cusut,
care le pun la dispoziția onoratului public pe lângă cele mai moderate
prețuri. La persoane oneste și de caracter voi vinde și pe rate,
și mă oblig la aranjarea locuințelor întregi și espedarea în cele
mai mari depărtări pe speșele mele.

[40] 3—5

Klein & Rubin.

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. pu-
blicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse
numai din material bun și tare. De aceea rog cu
deosebire on. public, care caută casse, să binevească
a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și
măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din-
afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în co-
merciu, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după
măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e pan-
țerate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

— Instalare de lumină Atycelen. —

Gustav Moess,

[26] 10—

fabrică de casse în Sibiu,

strada Poplăcil-mare Nr. 8.